

Szanyi Nóra

Olvasóvá nevelés mesékkel, avagy hogyan motiválni a kisiskolásokat az olvasás megszerettetésére (2. rész)

A három pillangó című mese feldolgozása 2. osztályosok számára

A TANÍTÁSI ÓRA CÉLJAI:

- Kognitív célok: a tanuló reprodukálni tudja a mese cselekményét
- Szocio-affektív célok: a tanuló képes kinyilvánítani a másik ember iránti szeretetét
- Pszichomotoros célok: a tanuló mozgásos játékokkal meg tudja jeleníteni a mese hangulati elemeit

KOMPETENCIÁK:

1. Kognitív kompetencia – irodalmi kompetencia, szöveg-feldolgozási képesség
2. Mozgásos kompetencia
 - kézügyesség, mozgásos ügyesség (megjelenítéskor)
 - esztétikus mozgás fejlesztése, koncentrált és koordinált mozgás erősítése, tudatosítása
3. Művészeti kompetencia
 - esztétikus, empátikus megjelenítés képessége
 - harmonikus mozgás megfigyelése, utánzása
 - művészeti önkifejezés fejlesztése
4. A tanulás tanulása – effektív tanulás

STRATÉGIA:

- Módszerek: beszélgetés, csoportmunka, szerepjáték
- Szervezési forma: kooperatív
- Segédeszközök: rajzlap, színes ceruza, ragasztó, színes papír, hurkapálca, olló, szerepkártyák
- Tantárgyközi kapcsolatok: zenei nevelés, képzőművészeti nevelés

TANÍTÁSI ELVEK:

1. Esztétikai-művészi tudatosság elve (képzőművészeti ábrázolás)

2. A konkrét és az elvont irodalmi elemek megjelenítése (dramatizálás)

A TANÍTÁSI ÓRA MENETE

Bevezető rész (5 perc)

- Ráhangolódás a mesére: „Kirándulni megyünk.“
- Dal: Sétálunk, sétálunk...(játékkal körbejárunk)

Egy kopár vidékre érünk. Ültessünk sok-sok fát! Mindenki vessen magocskát, amiből kinő egy fa. Ahhoz, hogy kikeljen a mag, szükség van esőre. (Az eső utánzása hanggal, ujjmozgással.) Szükség van napsütésre is.

Süss fel, Nap! éneklése, kéz- és testmozgással a kelő Nap eljátszása.

■ Játék: Fújja szél a fákat

Kinőttek a fák. Halljátok, hogy fúj a szél? Egyre erősebben. (A gyerekek a mozdulataikkal utánozzák a fák hajladozását.) Egy szép, színes rétre érünk. Nézzétek, mennyi virág! Nézzük meg közelebbről! De gyönyörű tulipánok! Hányféle színűek? Piros, fehér, sárga.

Melyik mese jut eszetekbe róluk (azok közül, amelyeket már tanultunk)?

A három pillangó – népmese

Motiváció (5 perc)

játékok:

- szoborjáték: Szól a zene, és ez alatt a tanulóknak állatokká kell „változniuk“
- „Add tovább a mozdulatot, hangot! (állatok és állathangok utánzása)

A motivációs játékok közben a tanulók kíváncsiságát próbálom felkelteni, érdeklődésüket fokozni, empátikus képességüket fejleszteni.

■ Expozíció (25 perc)

A feldolgozás előkészítése – kooperatív csoportok megalakítása

Az osztályban szól a zene. A tanulók állatos, növényes kártyákat húznak (madarak, virágok, bogarak). Mivel nem tudják előre a szempontokat a csoportalakításhoz, ezért szabadon közlekedve, egymás kártyái alapján információkat szereznek arról, hogyan lehet csoportba rendeződniük. Amíg szól a zene, 3 csoportnak kell kialakulni.

Új tartalom feldolgozása – A három pillangó

A tanulók a mese jeleneteit színezheto feladatlapokon ábrázolják kooperatív csoportokban. Elkészítik a mese szereplőit (3 pillangó, 3 tulipán) rajzlapokból és hurkapálcából. A mese-szöveg alapján kiszínezik a kellékeket, melyekkel aztán dramatizálják a mesét.

■ Fixáció (5 perc)

Az új tartalom összefoglalása, ellenőrzése, értékelése történik. Az elkészült állóképeket (kiszínezett feladatlapokat) közösen megtekintik, majd minikiállítást készítenek a bábokból.

■ Befejező rész (5 perc)

Tapasztalatok, érzelmek, hangulatok levonása. A tanulók spontán értékelik egymás munkáját (verbális és természetes értékelés (pl. taps). Körbeszélgetés: Melyik „bemutató” volt a legérdekesebb és miért? A meseillusztrációk közül melyik a legszínesebb? Tudatos értékelés a tanultak alapján: beszélgetés és „beszélő korongok” segítségével (smile).

A Piroska meg a farkas című mese feldolgozása 2. osztályosok számára

A TANÍTÁSI ÓRA CÉLJAI:

- Kognitív célok:
 - a tanuló, a felelevenítés után, el tudja mondani a mese tartalmát,
 - a tanuló elemezni tudja a szöveget
 - felfogja az értelmét, majd elmondja a saját szavaival
- Szocio-affektív célok:
 - a tanulóknak növekszik az olvasás iránti érdeklődése,
 - a tanuló ki tudja mutatni az érzéseit a szerepjátászkor
 - bátor, határozott fellépés dramatizálás közben
- Pszichomotoros célok:
 - a tanuló mozgásos játékokkal meg tudja jeleníteni a mese hangulati elemeit
 - gesztikulációval és mimikával is el tudja játszani a mesét

KOMPETENCIÁK:

1. Kognitív kompetencia – irodalmi kompetencia, szöveg-feldolgozási képesség
2. Mozgásos kompetencia
 - mozgásos ügyesség (megjelenítéskor)
 - koncentrált és koordinált mozgás erősítése, tudatosítása
3. Művészeti kompetencia
 - esztétikus, empatikus megjelenítés képessége
 - adramatizálás elemeinek gyakorlása
 - művészeti önkifejezés fejlesztése
4. A tanulás tanulása – effektív tanulás

STRATÉGIA:

- Módszerek: beszélgetés, csoportmunka, szerepjáték, dramatizálás
- Szervezési forma: kooperatív
- Segédeszközök: színes ceruza, ragasztó, olló, csoportnév kártyák, szerepkártyák, borítékok – benne a szét-darabolt képek a meséről)

TANÍTÁSI ELVEK:

1. Esztétikai-művészi tudatosság elve (képzőművészeti ábrázolás)
2. A konkrét és az elvont irodalmi elemek megjelenítése (dramatizálás)

A TANÍTÁSI ÓRA MENETE

- **Bevezető rész (5 perc)**
- **Ráhangolódás a mesére:**
 - csoportalakítás – A tanulók az asztalon elhelyezett kártyákból megkeresik a saját nevükkel ellátottat. Meg-

fordítják és megnézik a kártya másik oldalán található képet. Akikkel egyforma ábrájuk van, azokkal lesznek egy csoportban. Amikor minden tanuló megtalálta a társait, elfoglalják a helyüket egy-egy csoportban.

- Szerepkártyák kihúzása – Minden csoportban található szerepkártyák, lefordított papírlapocskák. Mindenkinek húznia kell egyet, majd ha elolvasta, ismertetnie kell a csoporttársaival. A szerepek a következők: szóvivő, anyagbeszerző, csendfelelős, segítő.

■ Motiváció: (5 perc)

- Puzzle – Minden csoport anyagbeszerzője kap egy-egy borítékot, amelyben egy képet találnak részletekre darabolva. A csoportban elhelyezett filctollakból minden csoporttag választ egyet. A képrészletekből a csoporttagok húznak 4 darabot, és megjelölik a választott filctollal, egy pöttyel. A feladatuk a következő: ki kell rakniuk egy képet a részletekből és ráragasztani egy A4-es lapra. Két szabályt kell betartaniuk: csak a saját képrészletükhöz nyúlhatnak, nem szabad beszélgetniük egymással munka közben. Amikor a csoport készen van, a szóvivők kézfenntartással jelzik. A kép alapján felismertjük a mesét a tanulókkal.

■ Expozíció: (15 perc)

- A mese felolvasása – A felismerés után felolvasom a tanulóknak a mesét. Figyelmeztetem őket előre, hogy figyeljenek, mert a következő feladatok ezzel lesznek kapcsolatosak.

- „Kíváncsi kocka” játék – Az anyagbeszerzők minden csoportból kapnak egy-egy gurítókokát, melynek mind a 6 oldalán van egy-egy kérdés. A kérdések a puzzle-képpel kapcsolatosak, amelyeket az előző feladatban az A4-es lapra ragasztottak. Ezek a képek a Piroska meg a farkas című mese egy-egy epizódját ábrázolják. A csoport neve is a kapott képrészlettel kapcsolatos. A kocka segítségével egymásnak tesznek fel kérdéseket a mesével kapcsolatban, a csoporton belül. A játék kétszer megy körbe. Ha kész, a szóvivők kézfenntartással jelzik.

- A mese szereplőinek elkészítése, bábok – Az anyagbeszerzők újra kapnak egy-egy csomagot. Ebben a mese

szereplői közül azok találhatók, amelyek a puzzle-képen is szerepelnek. A csomagban lévő hurkapálcák és ragasztószalagok segítségével összeállítják a bábokat. A munka végeztével a szóvivők kézfelemeléssel jeleznek.

■ Fixáció (15 perc)

- „Beszéljük meg!” – szóforgóval: A csoportban megbeszélik, hogy mit mond a saját szereplőjük a mesében. Minden csoporttag mond egy-egy mondatot.

- „Játsszuk el a mesét!” – a mese dramatizálása: A csoportok – időrendi sorrendben – eljátsszák a mese mind a 4 epizódját. Először a „kosárka” csoport, utána az „ordas” csoport, majd az „unoka” csoport és végül a „vadász” csoport.

■ Befejező rész (5 perc)

- Értékelés – Szóforgó segítségével elmondják egymásnak a csoporton belül, hogy miért volt jó velük együtt dolgozni ezen az órán.

- „Mai érzéseim” – Az asztalon elhelyezett papírlapocskák arcokat – mosolykát – ábrázolnak. A tanulók kiválasztanak belőle egyet aszerint, hogyan érezték magukat az órán. A választott lapocskát felmutatják. A tanulók tölem is kapnak egy-egy kártyalapot, amelyeken kis ábra és egy rövid mondat olvasható. Ezek értékelések, amelyek kifejezik az órán kifejezett munkájukat.